

Studiju virzienu un tiem atbilstošo studiju programmu akreditācija: rezultāti un atziņas

Jolanta Silka, AIKA vadītāja

Ketija Andersone, Kvalitātes novērtēšanas nodaļas vadītāja

2025. gada 30. oktobris

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Studiju virzienu akreditācijas rezultāti 2020. – 2024.

Augstākās izglītības
kvalitātes aģentūra

Normatīvais ietvars

- Augstskolu likums
- Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumi Nr.793 "Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi" (turpmāk – MK noteikumi Nr.793)
- Studiju virzienu novērtēšanas un akreditācijas metodika
- Studiju virziena pašnovērtējuma ziņojuma izstrādes vadlīnijas
- Studiju virziena novērtēšanas ekspertu grupas kopīgā atzinuma izstrādes vadlīnijas
- Standarti un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (turpmāk – ESG)
- Studiju kvalitātes komisijas nolikums
- Apelācijas komisijas nolikums

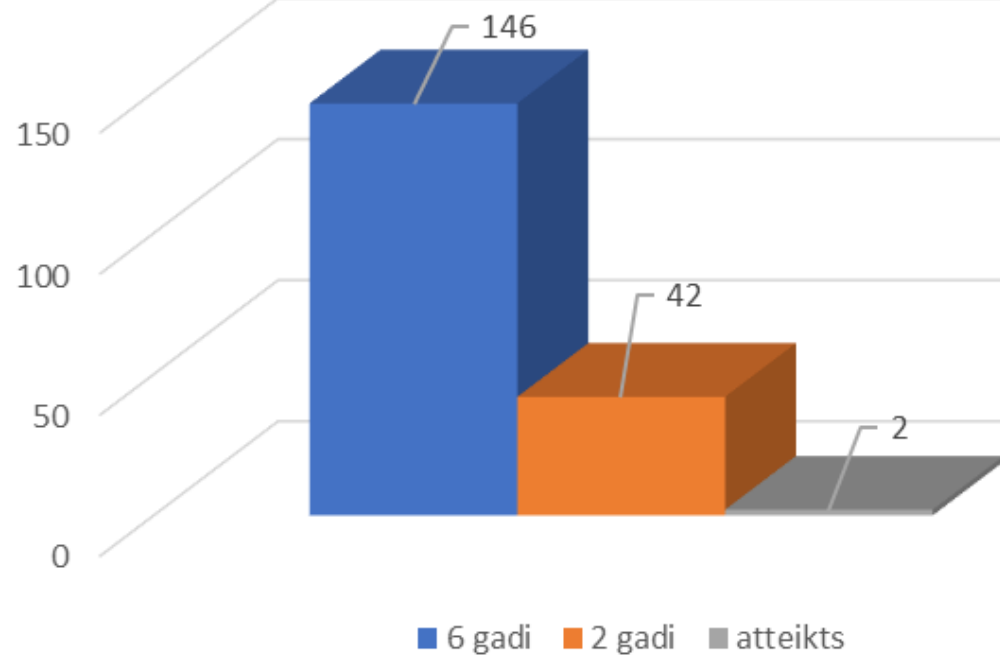
Novērtētie un akreditētie studiju virzieni

190 studiju virzieni un 715 studiju programmas

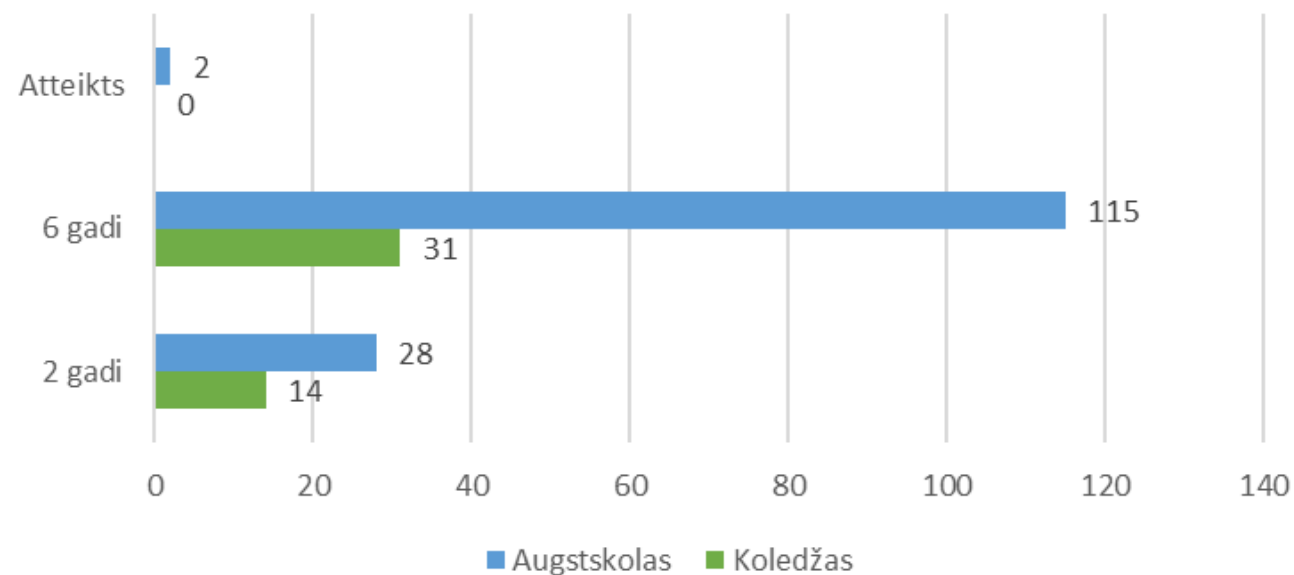
1. Izglītība un pedagogija.
2. Mākslas.
3. Reliģija un teoloģija.
4. Vēsture un filozofija.
5. Valodu un kultūras studijas, dzimtās valodas studijas un valodu programmas.
6. Tulkošana.
7. Psiholoģija.
8. Socioloģija, politoloģija un antropoloģija.
9. Ekonomika.
10. Informācijas un komunikācijas zinātnes.
11. Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība.
12. Tiesību zinātne.
13. Dzīvās dabas zinātnes.
14. Ģeogrāfijas un zemes zinātnes.
15. Ķīmija, ķīmijas tehnoloģijas un biotehnoloģija.
16. Fizika, materiālzinātne, matemātika un statistika.
17. Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne.
18. Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības.
19. Enerģētika, elektrotehnika un elektrotehnoloģijas.
20. Ražošana un pārstrāde.
21. Arhitektūra un būvniecība.
22. Lauksaimniecība, mežsaimniecība, zivsaimniecība un pārtikas higiēna.
23. Veterinārmedicīna.
24. Veselības aprūpe.
25. Sociālā labklājība.
26. Viesnīcu un restorānu serviss, tūrisma un atpūtas organizācija.
27. Transporta pakalpojumi.
28. Vides aizsardzība.
29. Iekšējā drošība un civilā aizsardzība.
30. Militārā aizsardzība.
31. Jūrniecība.
32. Sports.

Studiju virzienu akreditācija

Studiju virzienu akreditācijas termiņš

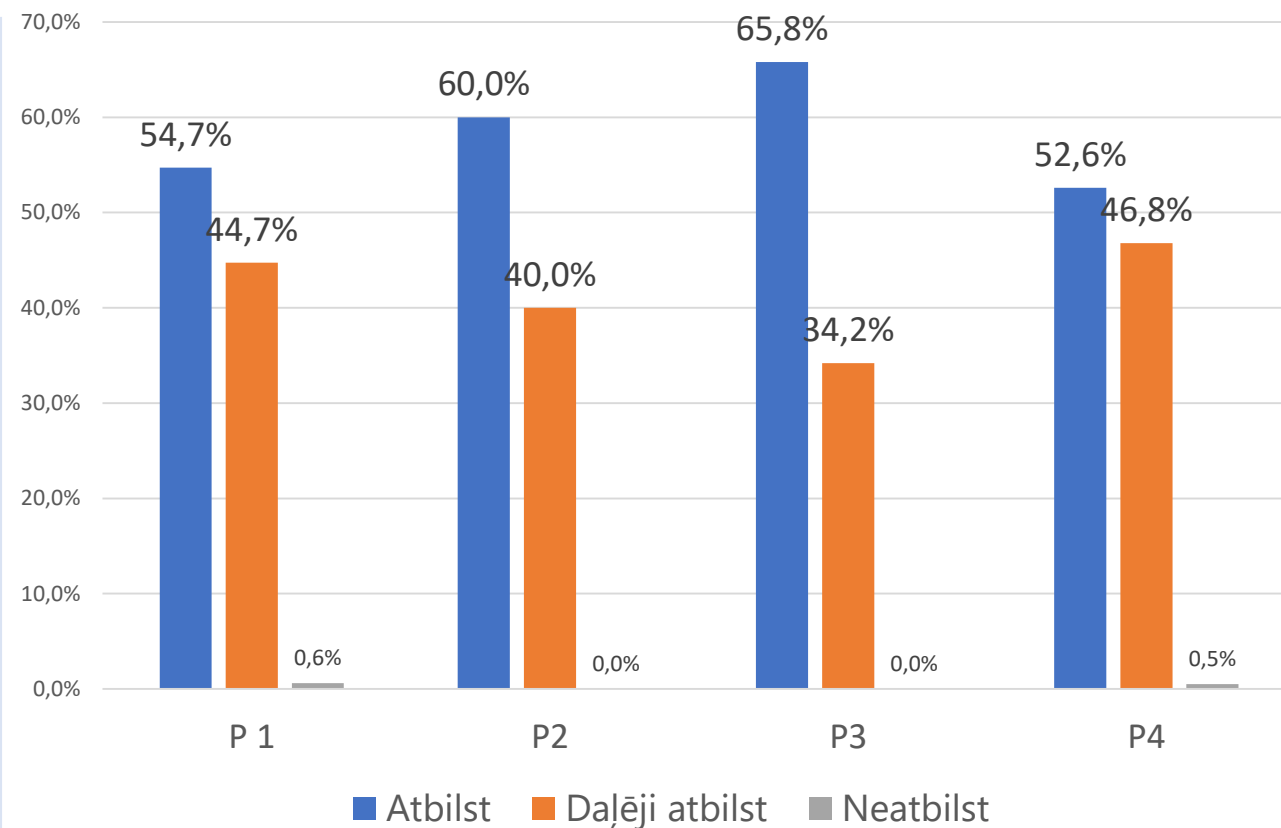

Studiju virziena akreditācijas termiņš augstskolu un koledžu sadalījumā

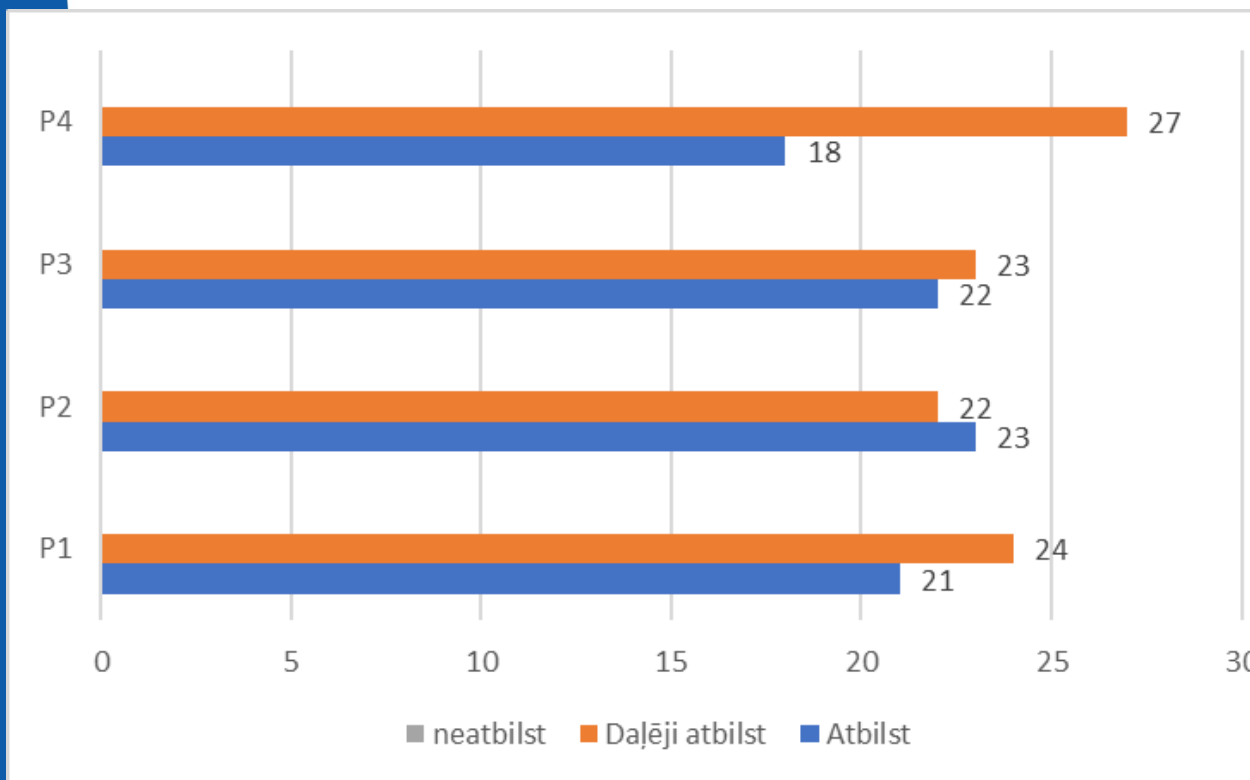

Studiju virziena prasību vērtējums

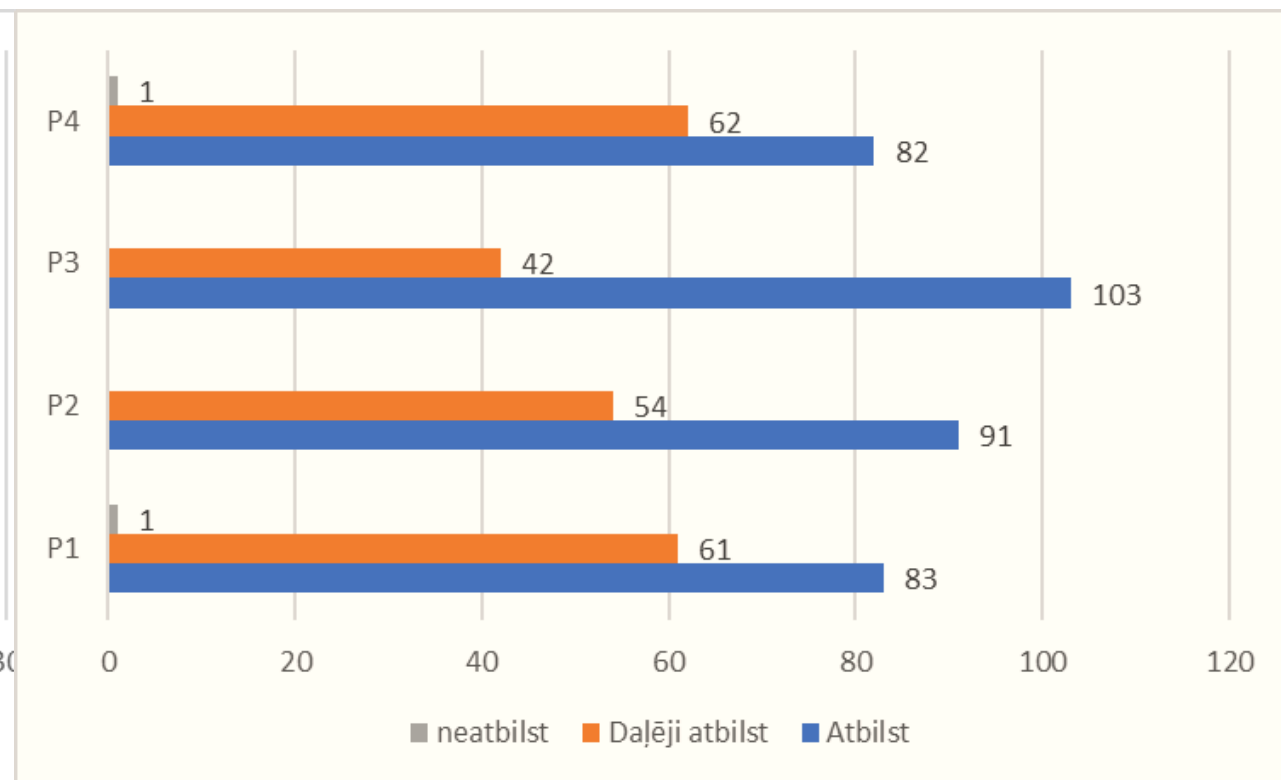
- P1 - vai atbilstoši Augstskolu likuma 5. panta 2.1 daļai augstskolas vai koledžas, īstenojot iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmas, garantē studiju virziena nepārtrauktu pilnveidi, attīstību un darbības efektivitāti
- P2 - zinātniskās pētniecības un mākslinieciskās jaunrades atbilstība zinātnes un mākslinieciskās jaunrades attīstības līmenim (ja attiecināms)
- P3 - studiju virziena ietvaros īstenotā sadarbība ar dažādām Latvijas un ārvalstu organizācijām nodrošina studiju virziena mērķu sasniegšanu (P3)
- P4 - iepriekšējā studiju virziena novērtēšanā, ja tāda ir bijusi, konstatēto trūkumu un nepilnību vai sniegto rekomendāciju ieviešana

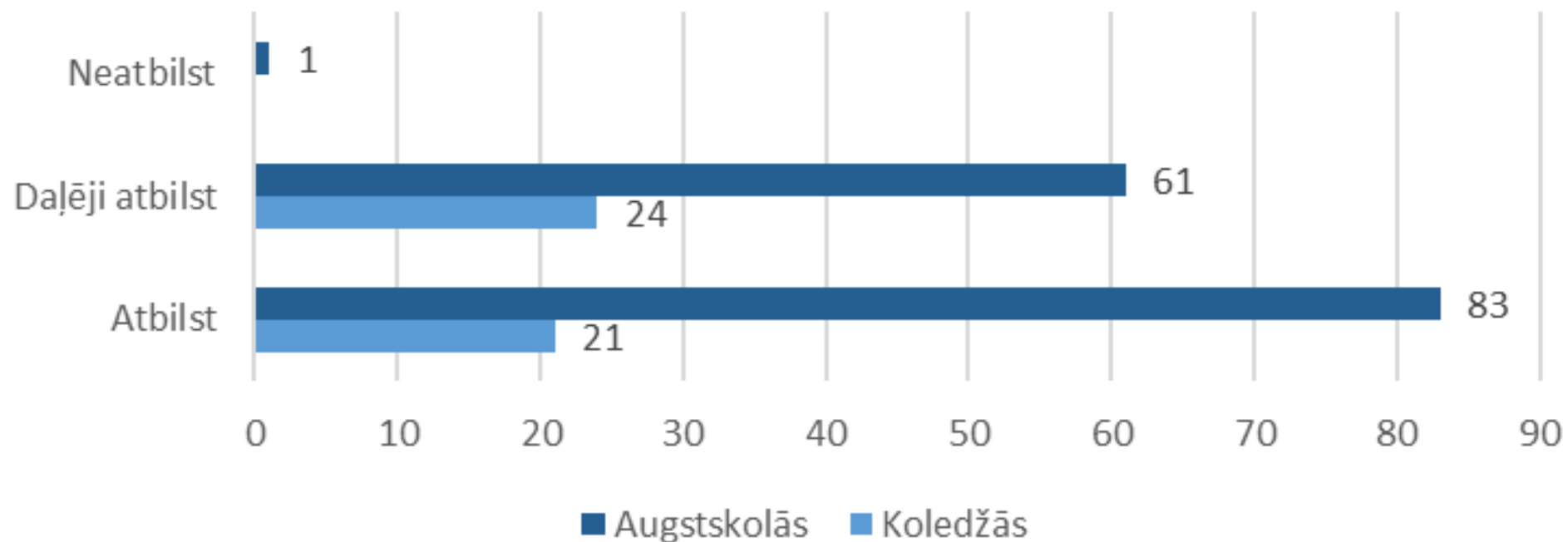
Studiju virzienu prasību vērtējuma sadalījums koledžās

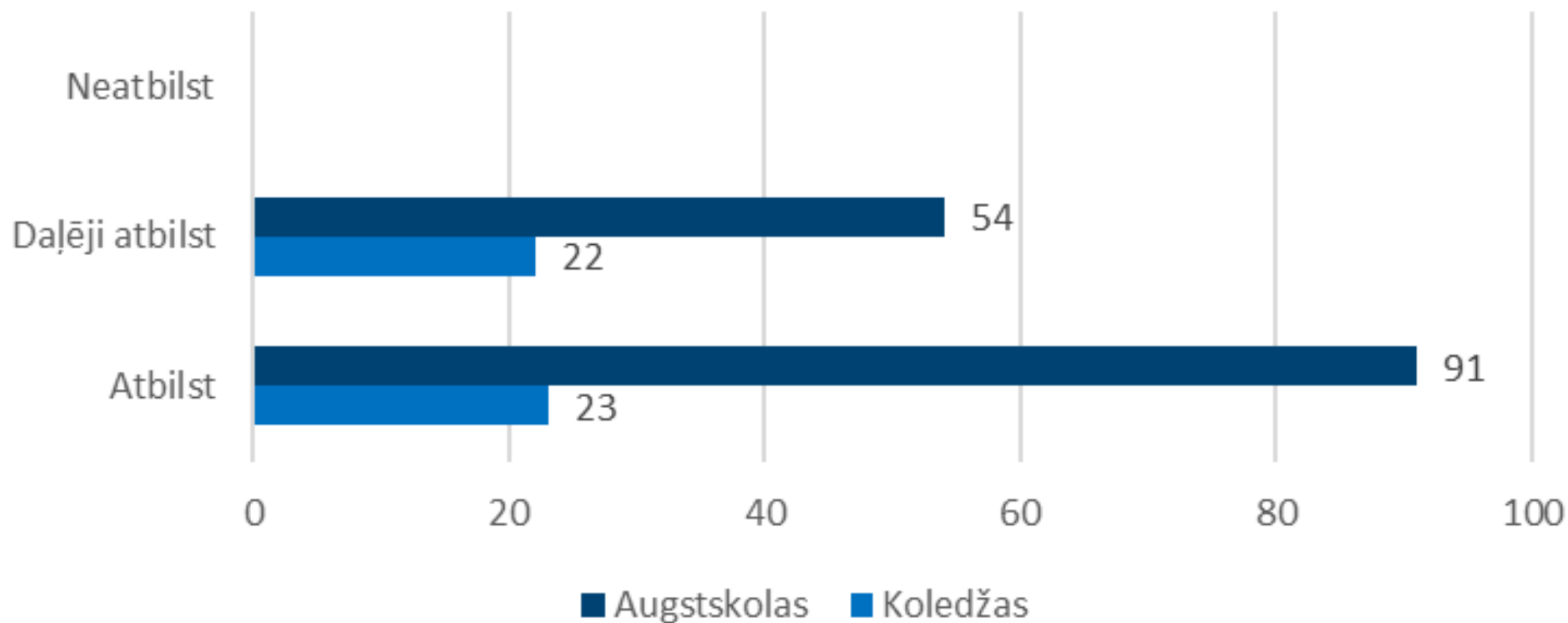
Studiju virzienu prasību vērtējuma sadalījums augstskolās

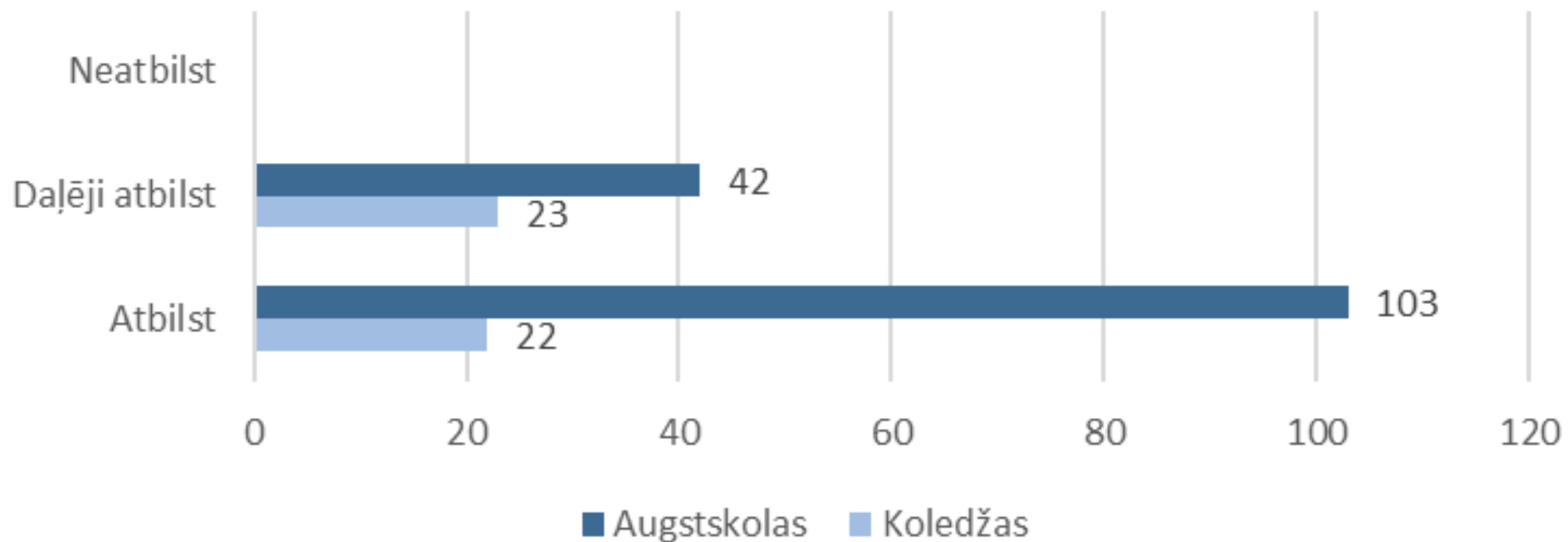
Augstskolās un koledžās iekšējās kvalitātes nodrošināšanas sistēma atbilst Augstskolu likuma prasībām, garantē studiju virziena nepārtrauktu pilnveidi, attīstību un darbības efektivitāti (P1)

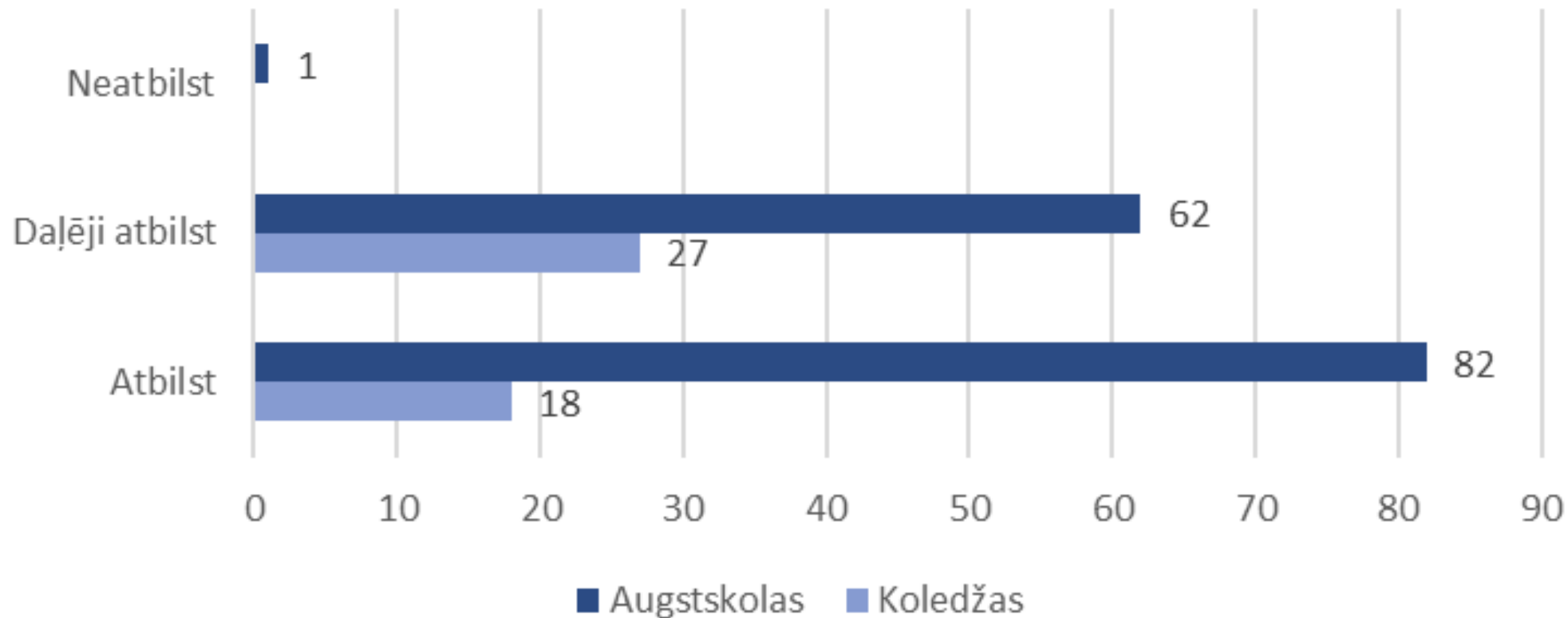
Zinātniskās pētniecības un mākslinieciskās jaunrades atbilstība zinātnes un mākslinieciskās jaunrades attīstības līmenim (ja attiecināms) (P2)

Studiju virziena ietvaros īstenotā sadarbība ar dažādām Latvijas un ārvalstu organizācijām nodrošina studiju virziena mērķu sasniegšanu (P3)

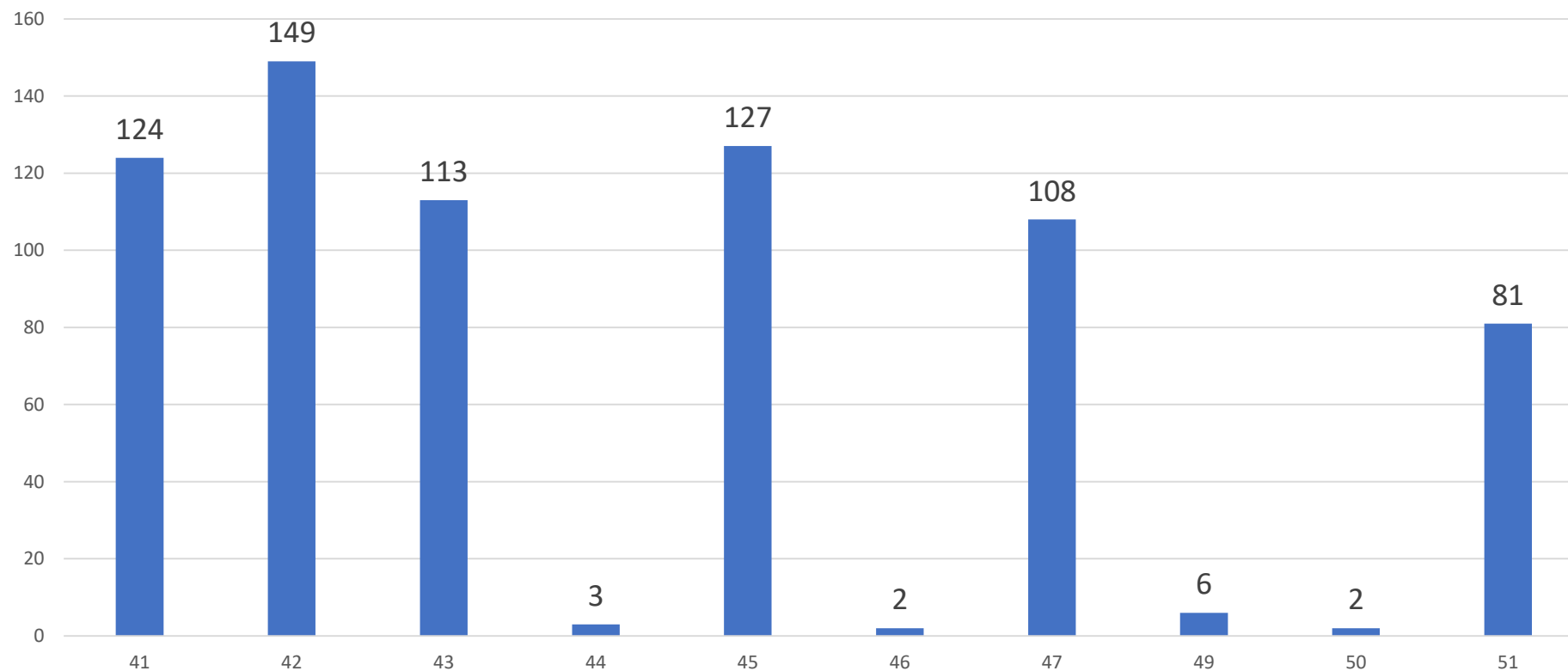

Iepriekšējā studiju virziena novērtēšanā, ja tāda ir bijusi, konstatēto trūkumu un nepilnību vai sniegto rekomendāciju ieviešana (P4)

Studiju programmas

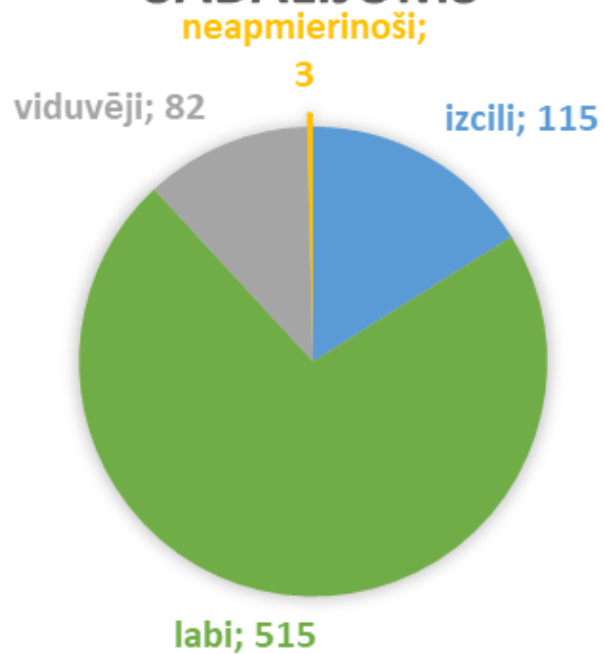
Studiju programmu sadalījums pa līmeņiem

41 – īsā cikla
 42 – profesionālais
 bakalaurs
 43 – akadēmiskais
 bakalaurs
 44 – profesionālā pēc īsā
 cikla
 45 – akadēmiskais
 maģistrs
 46 – īsā profesionālā
 47 – profesionālais
 maģistrs
 49 – profesionālā (garā)
 50 – rezidentūra
 51 – doktorantūra

Studiju programmu novērtējuma rezultāti

STUDIJU PROGRAMMU VĒRTĒJUMA SADALĪJUMS

**Kopā novērtētas 715 studiju
programmas:**

Koledžās - 87

Augstskolās - 628

Daži fakti

- Koledžās īstenotie studiju virzieni iekļauj 1 – 3 studiju programmas, atsevišķos gadījumos ir vairāk studiju programmu
 - BVK "Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība" – 6
 - LU P.Stradiņa medicīnas koledžas studiju virzienā "Veselības aprūpe" – 6
 - RTU Liepājas Jūrniecības koledža "Jūrniecība" - 5
 - AK "Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība" – 4
 - RSU Sarkanā Krusta medicīnas koledža "Veselības aprūpe" - 4
- Augstskolās īstenotie studiju virzieni iekļauj 1 - 27 studiju programmas:
 - RSU "Veselības aprūpe" - 27
 - RTU "Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne" - 26
 - RTU "Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība" – 20
 - RTU "Mehānika un metālapstrāde, siltumenerģētika, siltumtehnika un mašīnzinības" - 20
- Augstskolas/ koledžas filiāles - 1- 6 (vairāk filiāļu LU, RTK, ISMA filiāle ārvalstīs)

Daži fakti

- Unikālie studiju virzieni
 - Ģeogrāfijas un zemes zinātnes (LU)
 - Veterinārmedicīna (LBTU)
 - Militārā aizsardzība (LNAA)
- Studiju programmu skaits, kas novērtēts konkrēta virziena ietvaros:
 - Vadība, administrēšana un nekustamo īpašumu pārvaldība (novērtētas 133 programmas)
 - Informācijas tehnoloģijas, datortehnika, elektronika, telekomunikācijas, datorvadība un datorzinātne (novērtētas 74 programmas)
 - Veselības aprūpe (novērtētas 70 programmas)

Atziņas / Secinājumi

Saņemta atgriezeniskā saite:

- Augstskolas/ koledžas
- Studiju kvalitātes komisija
- Novērtēšanas eksperti

Augstskolu un koledžu, kā arī novērtēšanas ekspertu atgriezeniskā saite par:

- Pašnovērtējuma ziņojuma sagatavošana un tā kvalitāte
- Sagatavošanās vizītei un tās norise
- Ekspertu kompetence
- Ekspertu atzinums
- Novērtēšanas procesa koordinēšana
- E-platformas funkcionalitāte
- Priekšlikumi novērtēšanas un akreditācijas procesa pilnveidošanai

Pašnovērtējuma ziņojuma sagatavošana un tā kvalitāte

- Pašnovērtējuma ziņojuma struktūra un tā sagatavošana, kas ļauj rūpīgi analizēt stiprās/vājās puses (vidējais vērtējums 3,22 - 3,59*)
- Pašnovērtējuma ziņojums varētu būt kvalitatīvāks (vidējais vērtējums 3,19 -3,37)

Ieteikumi:

- Jāievieš diferencēta pieeja prasībām starp lielajām universitātēm un mazajām augstskolām/koledžām (īpaši attiecībā uz studiju virzieniem ar nelielu programmu skaitu).
- Jānodala statistikas dati no teksta un tekstam jābūt strukturētam, lai varētu skaidri izklāstīt faktus/datus, veikt analīzi un izdarīt secinājumus, kas ir pamatoti ar uzrādītajiem datiem.
- Jāievieš skaidri, kvantitatīvi noteikti kritēriji katras pašnovērtējuma ziņojuma sadaļas vērtēšanai (piemēram, par bibliotēkas resursiem, mobilitāti u.c.), lai prognozētu rezultātu un mazinātu subjektivitāti ekspertu vērtējumos.
- Jāveic regulārs skaidrojošs/izglītojošs darbs ar augstskolām/koledžām, lai uzlabotu pašnovērtējuma ziņojuma sagatavošanas kvalitāti un nodrošinātu, ka pašnovērtējuma ziņojuma saturs ir pietiekams, strukturēts un konkrēts, atbilstot kritērijiem.

Ekspertu kompetence, novērtēšanas vizīte

- Objektivitāte un ētikas principi (augsts vērtējums, sākot no 3,49)
- Ārvalstu ekspertu izpratne par Latvijas izglītības sistēmas niansēm
- Sagatavošanās vizītei – nodrošināta iespēja izvēlēties piemērotāko laiku, ir bijusi pieejama informācija par ekspertu pieredzi un iespēja izteikt noraidījumu
- Ekspertu līdzvērtīga iesaiste

Ieteikumi:

- Jānosaka konkrēta procedūra, kā izvēlas ekspertus, un pirms to apstiprināšanas komisijas sastāvā, tie jāsatiek klātienē un jāizvērtē to atbilstība.
- AIKA pārstāvim ir jābūt iespējai iejaukties procesā un norādīt ekspertu grupas dalībniekiem uz situācijām, kad eksperti novirzās no darba mērķa vai pārkāpj ētikas normas.
- Jāizvērtē, kādēļ viss novērtēšanas process un dokumenti tiek gatavoti angļiski, ja ir tikai 2 ārzemju eksperti (angļiski runājošie).
- Ekspertiem pirms vizītes nepieciešams iesniegt jautājumu sarakstu vai pieprasījumu pēc papildu materiāliem.
- Jāņem vērā, ka novērtēšanas laikā nevajadzētu veikt dokumentu auditu, bet vērtēt dokumentus, kas tieši attiecināmi uz augstskolas kvalitātes sistēmu.
- Vairāk uzmanības jāveltī ārvalstu ekspertu plašākai, pamatīgākai iepazīstināšanai ar Latvijas augstākās izglītības sistēmu un tās normatīvo regulējumu.

Ekspertu atzinums

- Atzinuma struktūra un saturs
(2021.gadā no 3,05 līdz 3,54, vēlākos posmos no 3,54 līdz 3,79)

Ieteikumi:

- Atzinumam jābūt īsākam, precīzākam, bez lieka teksta, kas atkārtojas katras programmas izvērtējumā.
- Atzinumā jānodrošina datu/faktu daļa, nevis tikai tekstuālā daļa.
- Jāprecizē tādi vispārīgi formulējumi kā "nav pietiekamā daudzumā" vai "Nepietiekami" (piemēram, attiecībā uz studentu mobilitāti vai grāmatām bibliotēkā), nosakot skaitlisku kritēriju, kā būtu jābūt.

E-platformas funkcionalitāte

- Darbs e-platformā (vidēji 3,43 – 3,85)

Ieteikumi:

- Jāuzlabo navigācija un informācijas atrašana e-platformā
- Jāuzlabo funkcionalitāte saistībā ar ekspertu atzinuma sagatavošanu
- Jāuzlabo parametru ievadīšana
- Jāizvērtē iespējas datu un sistēmu integrēšanai

Novērtēšanas procesa koordinēšana / AIKA darbs

- AIKA darbinieki vērsti uz sadarbību, spēj sniegt atbildes uz jautājumiem (vidēji no 3,31 līdz 3,89)
- AIKA darbs sagatavošanās posmā un apmācību kvalitāte (vidēji 3,86)

Ieteikumi:

- Precīzāk jāskaidro ekspertu lomas un atbildības sadalījums
- Apmācībās jāsniedz vairāk skaidrojumu par profesiju standartiem un kvalifikācijām
- Jāizveido konsultāciju punkts (gan telefona zvaniem, gan klātienē) un bieži uzdoto jautājumu (BUJ) sadaļa mājaslapā.

Studiju kvalitātes komisijas viedoklis

Dažādu faktoru ietekme uz galīgā lēmuma pieņemšanu:

- ekspertu atzinums un augstskolas sagatavotie dokumenti, t.i. pašnovērtējuma ziņojums un tā pielikumi
- ekspertu grupas sastāvs un kvalitāte
- AIKA izstrādāto metodiku un ekspertu starptautiskās vērtēšanas pieredzes nozīme
- iepriekšējo rekomendāciju ieviešanas izvērtēšana
- citu organizāciju atzinumi

Izaicinājumi

- Ierobežots laiks
- Dokumentu apjoms
- Nepilnības normatīvajā regulējumā
- Atbilstības un kvalitātes vērtēšanas nenodalīšana
- Rekomendāciju ieviešanas plānu efektivitātes novērtēšana
- Iekšējo kvalitātes nodrošināšanas sistēmu reālās efektivitātes novērtēšana

SKK darba organizēšana

- Atzinīgi novērtēti AIKA koordinatoru sagatavotie kopsavilkumi un darba lapas, uzdevumu sadale starp SKK locekļiem, AIKA un SKK veiksmīgā sadarbība un komisijas darba profesionālā organizēšana.

Ieteikumi:

- Kopsavilkumus sinhronizēt ar e-platformu un automatizēt
- Padziļinātai izvērtēšanai pirms sēdes nepieciešami vismaz divi SKK locekļi un ilgāks laiks.
- Stingrāk pieturēties pie atvēlētā laika rāmja SKK diskusijām un, plānojot darba kārtību, nepārsniegt parasto darbalaiku.

SKK kompetence

- akadēmiskā un profesionālā ekspertīze
- pieredze kvalitātes vērtēšanā vai augstskolu vadībā
- sistēmiska un stratēģiska domāšana un spēja veikt kritisku un analītisku izvērtējumu
- pieredze augstskolu vadībā (dažādos līmeņos)
- sstarptautiskā pieredze kvalitātes vērtēšanā

Ieteikumi:

- ieteikts institucionālās akreditācijas kontekstā stiprināt vadības un stratēģiskās domāšanas kompetenci, padziļinātu izpratni kvalitātes vadībā un spēju analizēt institucionālos rādītājus.
- ierosināts uzlabot izpratni par dažādiem jēdzieniem, par mākslīgā intelekta izmantošanu pētniecībā un studijās, par stratēģiskās prognozēšanas izmantošanu, ilgtspējīgu attīstību u.c.

Studiju virzienu akreditācijas procesa stiprās un vājās puses

Stiprās puses	Vājās puses
Profesionālā un caurspīdīga darba organizēšana	Biežas izmaiņas normatīvajā regulējumā
Efektīva koordinēšana un atbalsts	Resursu trūkums
AIKA efektīva iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma	Skaidru kvantitatīvu kritēriju trūkums
Vadlīnijas augstskolām un ekspertiem	Liels informācijas apjoms un ierobežots laiks
E-platformas ieviešana	Datu integrēšanas trūkums

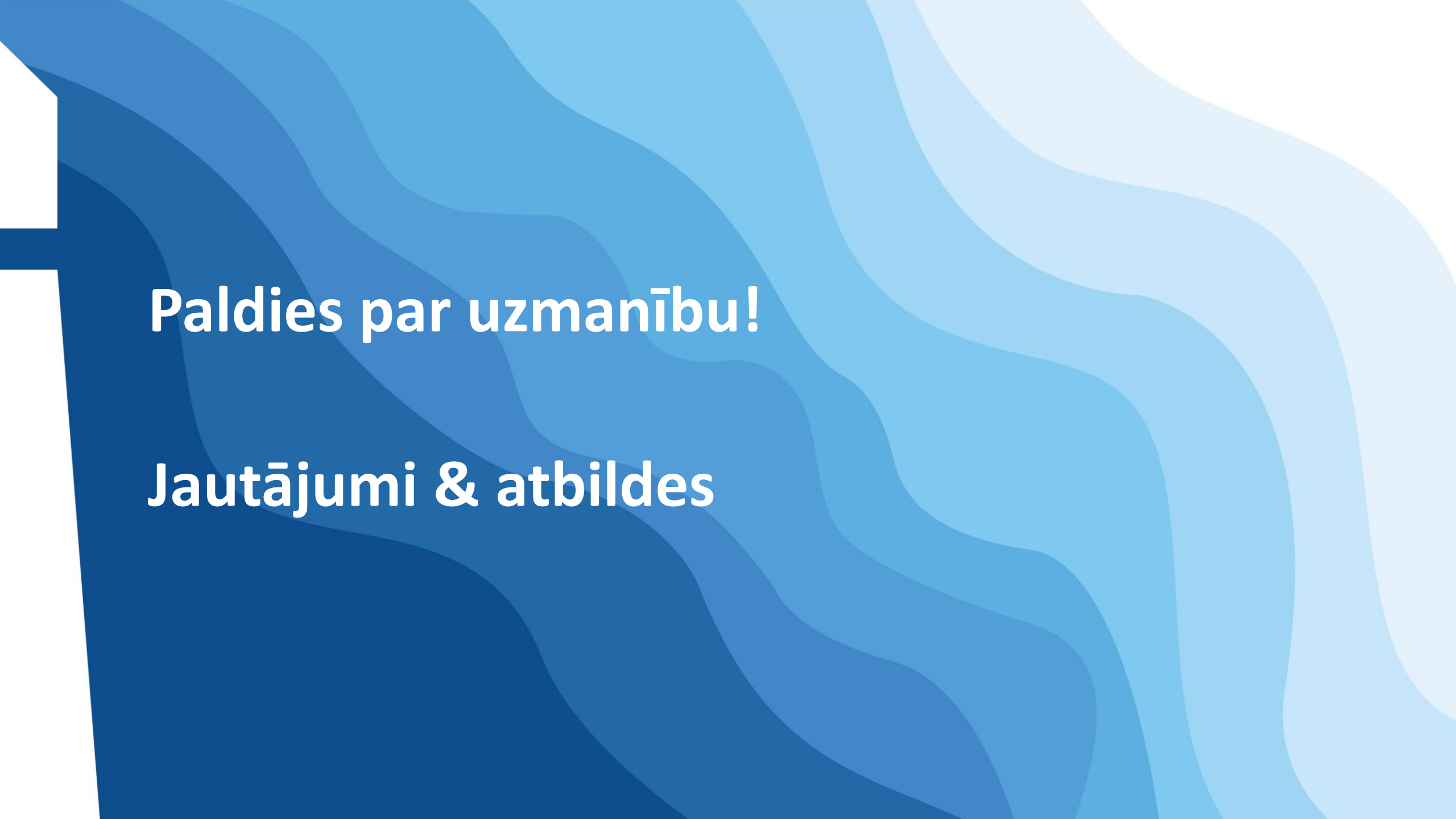
Priekšlikumi pilnveidei

- Kritēriju skaidrība un nodalīšana
- Kvantitatīvie rādītāji
- Kvalitātes nodrošināšanas sistēmas novērtējuma paplašināšana
- Diferencēta pieeja atkarībā no augstskolu tipiem
- E-platformas pilnveide
- Datu integrācija un automatizācija
- Dokumentācijas apjoma samazināšana
- AIKA kapacitāte un atbalsts
- Novērtēšanas procesa plānošana
- Ekspertu komandas darba uzlabošana
- Sadarbības mehānismi saistībā ar rekomendāciju ieviešanu
- SKK kompetences paplašināšana

Galvenie faktori sekmīgai norisei

- dokumentu un datu kvalitāte un pieejamība
- kritiska, nevis aprakstoša, pieeja pašnovērtējumam (analīze, pašrefleksija, SVID analīze)
- ekspertu un SKK kompetence
- sadarbība un kvalitātes kultūra
- jēgpilns normatīvais regulējums
- AIKA sekretariāta darbs
- vērtēšanas metodika
- informācijas pieejamība, dati un monitoringa sistēmas
- regulāras mācības un pieredzes apmaiņa gan ekspertiem, gan SKK

sekmīga akreditācija ir komandas darbs, kas prasa sistemātiskumu, kvalitātes kultūru un skaidru koordināciju

The background of the slide is composed of several overlapping, wavy, organic shapes in various shades of blue, ranging from a deep navy blue to a very light, almost white blue. These shapes create a sense of movement and depth, resembling stylized waves or flowing liquid.

Paldies par uzmanību!

Jautājumi & atbildes